

Huvudman

Botkyrka kommun
medborgarcenter@botkyrka.se

Beslut

Datum 2025-11-27

Dnr 2025:7244

Sida 1 (11)

Ärendet

Tillsyn av anpassade grundskolan Tullingebergsskolan AGR i Botkyrka kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast den **5 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare samt åtgärder vid kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Botkyrka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Botkyrka kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2026/2027 med avseende på vilka lärare som undervisar samt vilka ämnesområden och klasser dessa undervisar i. Huvudmannen ska även inkomma med en förteckning över de lärartjänster som huvudmannen har tillsatt eller avser att tillsätta på Tullingebergsskolan AGR inför läsåret 2026/2027. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, ska huvudmannen i redovisningen ange vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på samt inkomma med en motivering kring varför bestämmelsen är tillämpligt i det aktuella fallet. Dokumentation av rekryteringsförsök, inklusive annonser, som gjorts från datum för detta beslut till och med den 5 augusti 2026 ska ges in till

Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Åtgärder vid kränkande behandling

1. Se till att lärare och annan skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från datum för detta beslut till och med den 5 augusti 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:7244) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Tullingebergsskolan AGR i Botkyrka kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Tullingebergsskolan AGR följer gällande bestämmelser om att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare och åtgärder vid kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, elevassistenter, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 7 oktober 2025 och 8 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra

författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolenheten Tullingebergsskolan AGR omfattar fyra årskursblandade klasser, A, B, C och D. Huvudmannen har inför tillsynen inkommit med en förteckning över undervisande personal läsåret 2025/2026.

Av förteckningen framgår att klasslärare för klass A och klass B, vilka bedriver undervisning i ämnesområden för elever i årskurserna 1–4 respektive 3–6, saknar lärarlegitimation. Vidare framgår att klassläraren för klass D, vilken bedriver undervisning i ämnesområden för elever i årskurserna 1–4 är legitimerad lärare men saknar behörighet att undervisa i ämnesområden på anpassad grundskola.

Då rektorn i intervju ombetts att redogöra för skolans arbete med att rekrytera legitimerade och behöriga lärare inför läsåret 2025/2026 uppger denna följande. Rektorn har sett till kontinuiteten för eleverna på skolan och har arbetat för att befintliga lärare som saknar legitimation ska utbilda sig. Föregående läsår, 2024/2025, fanns endast tre klasser på skolan och en av de nuvarande klasslärarna var föräldraledig under denna period. Lärarna för klass A och klass B är visstidsanställda men arbetade bägge två som lärare på skolan även under föregående läsår, läsåret 2024/2025. Till starten av läsåret 2025/2026 började flera elever på skolan än beräknat och rektorn beslutade att utöka enheten med ytterligare en klass. Beslutet att starta ytterligare en klass togs i ett sent skede och det fanns därför inte tid att annonsera efter ytterligare lärare. Klassläraren för klass A visstidsanställdes med anledning av detta för ytterligare ett läsår. Rektorn uppger att klassläraren saknar lärarlegitimation men av rektorn bedömdes vara lämplig att bedriva undervisning genom sin erfarenhet av tidigare arbete på anpassad grundskola. Lsåret 2025/2026 har skolan fyra klasser och fyra klasslärare efter att den klasslärare som tidigare varit föräldraledig åter kommit tillbaka.

Utifrån granskning av skolans annonsering efter lärare framgår att den senaste gången skolan annonserat efter legitimerade och behöriga lärare var i april 2024 samt att det vid detta tillfälle rörde sig om ett vikariat. Av underlaget framgår även att denna annons inte ledde till någon rekrytering då det vid tillfället saknades behöriga sökande till den utannonserade tjänsten.

Huvudmannen har i oktober 2025 inkommit med underlag som visar att skolan från och med den 15 oktober 2025 söker två legitimerade och behöriga lärare till januari 2026.

Undervisning i ämnesområdet estetisk verksamhet

Av förteckningen över undervisande personal framgår att elever från olika klasser läsåret 2025/2026 veckovis undervisas inom ämnesområdet estetisk verksamhet av två lärare som visserligen innehar lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i ämnesområden på anpassad grundskola. Rektorn uppger i intervju att dessa båda lärare har sin anställning som lärare i musik respektive slöjd på den närliggande grundskolan. Rektorn uppger vidare att det inte skett några försök att rekrytera behöriga lärare för undervisningen i estetisk verksamhet som bedrivs för eleverna av dessa båda lärare. Rektorn uppger att hon, då det rör sig om så lite undervisningstid, valt att i stället använda sig av befintliga lärare i musik och slöjd från Tullingebergs grundskola.

Undervisning i ämnesområdet motorik

Av scheman samt av intervjuer med lärare och elevassistenter framgår att elever i samtliga klasser, A, B, C och D, undervisas i ämnesområdet motorik under totalt 80 minuter, fördelat på två tillfällen i veckan, av en lärare som saknar lärarlegitimation. Undervisningen sker i skolans idrottssal. Av intervjuer med elevassistenter, lärare och rektorn framgår att läraren i fråga har en anställning som elevassistent och arbetar som detta övrig tid när denne inte undervisar. Av intervjuerna framgår även att läraren inte ansvarar för undervisningen av hela ämnesområdet motorik som eleverna ges utan enbart de rörelsebaserade och praktiska delarna av undervisningen som genomförs i skolans idrottssal. Det rör sådana moment som att eleverna övar grovmotorik, klättring och balans genom redskap. Eleverna ges, utöver detta, även ytterligare undervisning i ämnesområdet motorik inom ramen för ordinarie klassrumsundervisning med sina respektive klasslärare. Detta innefattar teoretiska moment såsom kartor, allemansrätt, vägbeskrivningar riktning och verklighetsuppfattning såsom höger och vänster.

Rektorn uppger i intervju att tjänstetiden för de befintliga fyra klasslärarna på skolan inte räcker till för att inrymma hela den undervisningstid i ämnesområdet motorik som eleverna ska ges. Rektorn uppger att delar av undervisningen i ämnesområdet motorik för eleverna på Tullingebergsskolan AGR tidigare bedrevs av idrottslärare från den närliggande grundskolan. Detta upphörde emellertid till läsåret 2024/2025

och antalet lärare på Tullingebergsskolan AGR är numera för få för att dessa ska kunna bedriva all den undervisningstid som eleverna ska ges.

Trots detta har det, enligt rektorn, inte gjorts några försök att rekrytera ytterligare lärare till skolan med legitimation och behörighet att undervisa. I stället har rektorn under detta läsår, liksom under det föregående läsåret 2024/2025, låtit någon av skolans elevassistenter bedriva de praktiska delarna av undervisningen i ämnesområdet motorik. Den nuvarande läraren har bedrivit denna undervisning sedan starten av nuvarande läsår, 2025/2026. Föregående läsår, 2024/2025, var det en annan av elevassistenterna som bedrev motsvarande undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver.

Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (Prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (Prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (Prop. 2013/14:112, s. 47).

För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (Prop. 2009/10:165, s. 268 f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (Prop. 2010/11:20 s.

84 f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (Prop. 2009/10:165, s. 653)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Tullingebergsskolan AGR när det gäller att undervisningen ska ges av legitimerade och behöriga lärare.

Av utredningen framgår att elever under läsåret 2025/2026 undervisas i ämnesområden av flera lärare, vilka antingen saknar lärarlegitimation eller behörighet att undervisa i ämnesområden på anpassad grundskola. Två av de fyra klasslärarna, vilka bedriver undervisning för elever i årskurserna 1–4 respektive 3–6, saknar emellertid lärarlegitimation och därmed även behörighet för den undervisning som dessa bedriver. En tredje klasslärare innehar lärarlegitimation men saknar behörighet att undervisa i ämnesområden på anpassad grundskola.

Vidare framgår att elever från samtliga klasser även undervisas i ämnesområdet motorik under 80 minuter per vecka av en lärare som saknar lärarlegitimation.

Slutligen framgår att elever från de olika klasserna även veckovis undervisas i ämnesområdet estetisk verksamhet av två lärare från den närliggande grundskolan. Dessa båda lärare är legitimerade och behöriga att undervisa i musik respektive slöjd för grundskolan men saknar behörighet att undervisa i ämnesområden på den anpassade grundskolan.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen, ämnesområden och årskurser.

Av utredningen framgår att det inte gjorts några försök från skolans sida att rekrytera legitimerade och behöriga lärare inför läsåret 2025/2026. Den senaste annonseringen efter en legitimerad och behörig lärare till skolan skedde i april 2024. Skolinspektionen kan därmed konstatera att

undervisningen även föregående läsår, läsåret 2024/2025, bedrevs av lärare som, antingen, saknade lärarlegitimation eller behörighet för att bedriva undervisningen.

Rektorn har uppgett att visstidsanställningen av en klasslärare som saknar lärarlegitimation skett till följd av en oförutsedd utökning av antalet elever i ett sent skede inför läsåret 2025/2026. Skolinspektionen bedömer att det under dessa omständigheter kan ha funnits fog för rektorn att i stället använda en lämplig lärare för att bedriva undervisningen. Skolinspektionen har således ingenting att erinra emot detta men vill i sammanhanget påminna om att regelverket medger denna möjlighet enbart för en begränsad period, upp till högst ett år.

Vad gäller övriga lärare som bedriver undervisning utan legitimation eller utan att ha rätt behörighet så bedömer Skolinspektionen emellertid att det vid ingången av läsåret 2025/2026 saknats förutsättningar för rektorn för att få tillämpa undantag från kraven på legitimation och behörighet. Det gäller två klasslärare, varav en saknar lärarlegitimation och den andra behörighet att undervisa i ämnesområden i den anpassade grundskolan. Visserligen har huvudmannen vidtagit rättelse genom att i oktober 2025 annonsera efter två legitimerade och behöriga lärare till januari 2026. Skolinspektionen konstaterar dock att eleverna även ges undervisning i ämnesområdena motorik och estetisk verksamhet av sammanlagt ytterligare tre lärare. Detta gäller 80 minuters undervisning per vecka i ämnesområdet motorik som bedrivs av en lärare utan lärarlegitimation och anställning som lärare samt den undervisning i estetisk verksamhet som eleverna ges av två lärare från den närliggande grundskolan. Rektorn har vidare uppgett att den undervisning som dessa tre lärare bedriver inte ryms inom ramen för de fyra lärartjänster som skolan i dagsläget har. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att den utlysning av två lärartjänster som huvudmannen gjort i oktober 2025 inte är en tillräcklig åtgärd för att få tillämpa undantag från legitimation och behörighet för även dessa tre lärare.

Skolinspektionen bedömer att Botkyrka kommuns verksamhet vid Tullingebergsskolan AGR använt sig av lärare som är obehöriga eller som saknar legitimation för att bedriva undervisningen utan att förutsättningarna uppfyllts för att få tillämpa undantag från dessa krav. Detta gäller undervisning i ämnesområdena motorik och estetisk verksamhet som bedrivs läsåret 2025/2026.

Åtgärder vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, elevassister, personal i elevhälsan samt rektorn uppger samtliga att det finns elever på skolenheten, som utifrån sin utvecklingsnivå och sina svårigheter, kan uppvisa, eller reagera med, olika former av utagerande beteenden under skoltid. Typer av händelser som i intervjuerna uppges förekomma mellan elever innefattar att elever återkommande agerar fysiskt genom att, bland annat, knuffa, slå, riva andra elever, spotta på andra elever eller dra andra elever i håret. Av intervjuerna framgår även att elever kan rikta verbala uttryck mot andra elever som skulle kunna utgöra kränkande behandling. Samtliga informanter uppger att dessa typer av händelser sker återkommande i verksamheten.

Intervjuad skolpersonal och rektorn uppger samtliga att det finns upparbetade arbetssätt för att förebygga situationer där elever kränker varandra och att personal alltid agerar då en elev utsätts för kränkande behandling. Vid en inträffad händelse där en elev blivit utsatt använder skolpersonal bland annat bildstöd för att ta reda på den utsatta elevens upplevelse av det inträffade. Intervjuad skolpersonal uppger att skolans ledning informerat om skyldigheten att anmäla då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling och att det framstår klart för dessa när en anmälan ska upprättas. Skolan använder ett digitalt systemstöd för anmälan om kränkande behandling och huvudmannen tar genom systemet del av anmälningar som inkommit. I intervjuer uppger vidare skolledningen och lärarna att biträdande rektorn ser till att inkomna anmälningar utreds i den omfattning som situationen kräver och att åtgärder sätts in för att den kränkande behandlingen ska upphöra. Åtgärder som sätts in i dessa fall är framför allt av förebyggande karaktär som syftar till att liknande situationer inte ska uppstå igen.

I intervjuer uppger rektorn, lärare och personal i elevhälsan emellertid samtliga att alla händelser som skulle kunna utgöra kränkande behandling inte anmäls av personal i enlighet med skolans rutin. Av det underlag som huvudmannen inkommit med inför tillsynen framgår att fyra anmälningar gällande kränkande behandling upprättats på skolan de senaste tolv månaderna. Såväl rektorn som intervjuad skolpersonal uppger emellertid att antalet inträffade händelser som skulle kunna utgöra kränkande behandling under samma period varit betydligt fler än de fyra händelser som anmälts. Rektorn uppger i intervju att antalet anmälningar om kränkande behandling är underrapporterat och att det främst handlar om elevassistenter som inte anmäler. Skolan har många assistenter och vikarier i omlopp och alla dessa inte har tillgång till att registrera anmälan i huvudmannens digitala system. Rektorn uppger att det arbetar 17 elevassistenter på skolan och att alla dessa inte upprättar anmälningar.

Såväl rektorn som intervjuad skolpersonal uppger vidare även att händelser som inträffat mellan elever ofta kommit att anmälas som ett tillbud och inte som kränkande behandling enligt skollagen. Tidigare upprättades såväl anmälan om tillbud som kränkande behandling i samma digitala system. Rektorn uppger att huvudmannen i underlaget till Skolinspektionen redogjort för de fyra anmälningar gällande kränkande behandling som inkommit under föregående år samt att det, jämförelsevis, har upprättats 93 anmälningar gällande tillbud under samma period. Rektorn uppger vidare att tillbudsanmälan och anmälan om kränkande behandling numera upprättas i separata system och att det sedan läsårsstart inkommit fler anmälningar gällande kränkande behandling än de som redogjorts för i underlaget till Skolinspektionen.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet mot kränkande behandling på Tullingebergsskolan AGR brister på så sätt att personal inte alltid anmäler till rektorn då de får kännedom om att en elev utsätts för kränkande behandling.

Av utredningen framgår att personal motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då elever utsätts för kränkande behandling. Av utredningen framgår vidare att det finns rutiner för hur personal som arbetar på skolan ska gå till väga för att anmäla då dessa får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Av utredningen framgår inte annat än att rektorn ser till att inkomna anmälningar utreds i den omfattning som situationen kräver och att åtgärder sätts in för att den kränkande behandlingen ska upphöra.

Det framgår emellertid av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan att personal på skolan inte alltid anmäler till rektorn då de får kännedom om att en elev utsätts för kränkande behandling.

Anmälningsskyldigheten enligt skollagen omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte

göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är eller huruvida incidenten verkligen utgör kränkande behandling innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen.

När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls systematiskt medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas. Det är därför viktigt att personal anmäler uppgifter om kränkande behandling till rektorn som sedan i sin tur anmäler uppgifterna vidare till huvudmannen. Om det finns brister i detta avseende får huvudmannen inte en samlad bild av de kränkningar som har skett på skolan. Huvudmannen har då inte någon möjlighet att inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete vidta förebyggande åtgärder för att förhindra kränkningar på skolan framöver.

Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannens verksamhet vid Tullingebergsskolan AGR inte lever upp till författningarnas krav om att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Botkyrka kommuns verksamhet vid Tullingebergsskolan AGR uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare samt åtgärder vid kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Erik Almqvist

Beslutsfattare

Signerat av: Erik Almqvist

X Niklas Lundström

Föredragande

Signerat av: Niklas Lundström